

Conf. univ. dr. Vasile Nemeș

Universitatea „Nicolae Titulescu”, București

Drept comercial

Ediția a 4-a revizuită și adăugită

CUPRINS

CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL COMERCIAL	1
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial</i>	1
§1. Noțiunea dreptului comercial	1
§2. Obiectul dreptului comercial	2
2.1. Noțiune	2
2.2. Obiectul dreptului comercial în actuala reglementare	3
<i>Secțiunea a 2-a. Autonomia dreptului comercial</i>	5
§1. Noțiuni introductive	5
§2. Argumentele în favoarea unității dreptului privat	5
§3. Argumentele în favoarea autonomiei dreptului comercial	6
3.1. Enumerare	6
3.2. Autonomia dreptului comercial în actuala reglementare	7
3.3. Dreptul comercial ca subramură de drept și ca disciplină juridică	8
<i>Secțiunea a 3-a. Corelația dreptului comercial cu alte ramuri de drept</i>	11
§1. Precizări prealabile	11
§2. Corelația dreptului comercial cu dreptul civil	11
§3. Corelația dreptului comercial cu dreptul procesual civil	12
§4. Corelația dreptului comercial cu dreptul comerțului internațional	12
§5. Corelația dreptului comercial cu dreptul administrativ	12
§6. Corelația dreptului comercial cu dreptul fiscal	13
§7. Corelația dreptului comercial cu dreptul penal	13
<i>Secțiunea a 4-a. Izvoarele dreptului comercial</i>	13
 CAPITOLUL II. ÎNȚEPRINDEREA COMERCIALĂ – FORMĂ JURIDICĂ A DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII COMERCIALE	 16
<i>Secțiunea 1. Câteva aspecte privind actele și faptele comerciale în reglementarea Codului comercial</i>	16
<i>Secțiunea a 2-a. Întreprinderea – principala formă a desfășurării activității comerciale</i>	18
§1. Întreprinderea comercială	21
§2. Întreprinderea civilă (necomercială)	22
 CAPITOLUL III. COMERCIANȚII – PROFESIONIȘTI, TITULARI AI ÎNȚEPRINDERILOR COMERCIALE	 24
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de comerciant</i>	24
§1. Delimitarea noțiunii de comerciant	24
§2. Interesul practic al noțiunii de comerciant	26
<i>Secțiunea a 2-a. Categoriile de comercianți</i>	27
§1. Comercianții persoane fizice – profesioniști, titulari ai unor întreprinderi comerciale	27
1.1. Regimul juridic al activității desfășurate de către comercianții persoane fizice	28

1.2. Formele de desfășurare a activității economice de către persoanele fizice	28
1.3. Condițiile desfășurării activității economice de către persoanele fizice	34
§2. Comercianții persoane juridice – profesioniști, titulari ai unor întreprinderi comerciale	36
2.1. Societățile reglementate de Legea nr. 31/1990	36
2.2. Regiile autonome	36
2.3. Societățile cooperative	37
2.4. Cooperativele agricole	37
2.5. Cooperativele de credit	38
2.6. Grupurile de interes economic	38
2.7. Societățile europene	38
2.8. Societățile cooperative europene	39
<i>Secțiunea a 3-a. Restricțiile privind desfășurarea activității comerciale</i>	39
§1. Incompatibilitățile	39
§2. Decăderile	40
§3. Interdicțiile	41
§4. Licențele	41
§5. Avizele și acordurile	41
<i>Secțiunea a 4-a. Obligațiile comercianților</i>	42
§1. Publicitatea prin registrul comerțului	42
1.1. Scopul publicității prin registrul comerțului	42
1.2. Categoriile de comercianți supuși obligației de publicitate prin registrul comerțului	43
1.3. Înmatricularea și autorizarea funcționării comercianților	43
1.4. Procedura înmatriculării și autorizării funcționării comercianților	44
1.5. Înscrierea mențiunilor în registrul comerțului	46
1.6. Efectele înregistrărilor în registrul comerțului	47
§2. Obligația organizării și ținerii contabilității	47
2.1. Persoanele obligate să țină contabilitatea	47
2.2. Registrele de contabilitate	48
2.3. Situațiile financiare	49
2.4. Consecințele nerespectării obligației de organizare și ținere a contabilității	49
§3. Exercițarea comerțului în limitele concurenței licite și cu respectarea regulilor privind protecția consumatorului	50
3.1. Protecția împotriva practicilor anticoncurențiale și a concentrărilor economice	50
3.2. Protecția împotriva concurenței neloiale	54
3.3. Protecția împotriva practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii	56
3.4. Protejarea populației împotriva activităților comerciale ilicite	56

CAPITOLUL IV. FONDUL DE COMERȚ	57
<i>Secțiunea 1. Noțiune și delimitare</i>	57
§1. Noțiune	57
1.1. Reglementare	57
1.2. Interesul practic privind regimului juridic al fondului de comerț	58
§2. Delimitarea fondului de comerț	58
2.1. Fondul de comerț și patrimoniul	58
2.2. Fondul de comerț și întreprinderea	59
2.3. Fondul de comerț și imobilul în care se desfășoară activitatea comercială	59
§3. Natura juridică a fondului de comerț	59
3.1. Teorii privind natura juridică a fondului de comerț	59
3.2. Natura juridică a fondului de comerț în contextul reglementărilor actuale	61
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele fondului de comerț</i>	61
Subsecțiunea 1. Elementele incorporeale ale fondului de comerț	61
§1. Firma	62
1.1. Definiție	62
1.2. Conținutul firmei	62
1.3. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească firma	63
1.4. Regimul juridic al firmei	64
§2. Emblema	65
2.1. Definiție	65
2.2. Conținutul emblemei	65
2.3. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească emblema	65
2.4. Regimul juridic al emblemei	66
§3. Clientela și vadul comercial	66
3.1. Definiție și particularități	66
3.2. Regimul juridic al clientelei și vadului comercial	67
§4. Drepturile de proprietate industrială	67
§5. Drepturile de autor	67
Subsecțiunea a 2-a. Elementele corporale ale fondului de comerț	68
§1. Bunurile imobile	68
§2. Bunurile mobile corporale	68
<i>Secțiunea a 3-a. Protecția fondului de comerț</i>	69
<i>Secțiunea a 4-a. Actele juridice privind fondul de comerț</i>	69
§1. Vânzarea fondului de comerț	69
§2. Transmiterea fondului de comerț ca aport în societatea comercială	70
§3. Locațiunea fondului de comerț	71
§4. Uzufructul fondului de comerț	71
§5. Garanția reală mobilă asupra fondului de comerț	72
5.1. Ipoteca mobilă	72
5.2. Gajul	73

CAPITOLUL V. AUXILIARII COMERCIANȚILOR	74
<i>Secțiunea 1. Noțiuni și categorii</i>	74
<i>Secțiunea a 2-a. Reprezentanții comercianților</i>	75
§1. Noțiune și reglementare	75
§2. Categoriile reprezentării	75
§3. Părțile contractului de reprezentare/reprezentării	76
3.1. Capacitatea părților	76
3.2. Consimțământul părților	76
3.3. Buna-credință	77
3.4. Forma împuternicirii de a reprezenta	77
§4. Condițiile reprezentării	77
4.1. Existența împuternicirii de reprezentare	77
4.2. Intenția de a reprezenta	78
4.3. Voința valabilă de a reprezenta	78
§5. Efectele reprezentării	78
5.1. Efectele în raporturile dintre reprezentat și terț	78
5.2. Efectele față de reprezentant	79
§6. Anularea actelor juridice încheiate de către reprezentant cu terțul	80
6.1. Conflictul de interese	80
6.2. Contractul cu sine însuși și dubla reprezentare	81
§7. Încetarea reprezentării	81
<i>Secțiunea a 3-a. Mandatarii comercianților</i>	82
§1. Definiție și reglementare	82
§2. Forma mandatului	82
§3. Puterile mandatarului	83
§4. Obligațiile părților	83
4.1. Obligațiile mandatarului	83
4.2. Obligațiile mandantului	85
§5. Încetarea calității de mandatar	86
<i>Secțiunea a 4-a. Comisionarii</i>	86
<i>Secțiunea a 5-a. Intermediarii</i>	87
<i>Secțiunea a 6-a. Agenții comerciale</i>	87
 CAPITOLUL VI. SOCIETĂȚILE REGLEMENTATE DE LEGEA NR. 31/1990	 89
Subcapitolul I. Regulile comune aplicabile societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	89
<i>Secțiunea 1. Noțiunea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	89
§1. Definiția societății reglementate de Legea nr. 31/1990	89
§2. Delimitarea societății reglementate de Legea nr. 31/1990 de societatea civilă	90
§3. Reglementarea juridică a societăților cu personalitate juridică	92
3.1. Reglementarea națională a societăților cu personalitate juridică	92
3.2. Corelația legislativă a normelor cuprinse în Codul civil cu cele din Legea nr. 31/1990 în materia societăților comerciale	94
3.3. Reglementările Uniunii Europene	94

<i>Secțiunea a 2-a. Elementele specifice ale contractului de societate, care stau la baza societății reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	96
§1. Aporturile asociaților	96
1.1. Noțiunea și reglementarea aporturilor asociaților	96
1.2. Capitalul social și patrimoniul societății	100
§2. Intenția asociaților de a colabora la desfășurarea activității societății (<i>affectio societatis</i>)	103
§3. Realizarea și împărțirea profitului	104
3.1. Noțiunea de profit	104
3.2. Condițiile de repartizare a profitului	105
3.3. Criteriile de împărțire a profitului	106
3.4. Plata dividendelor	106
<i>Secțiunea a 3-a. Formele societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 și clasificarea lor</i>	108
§1. Formele societății reglementate de Legea nr. 31/1990	108
§2. Clasificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	109
2.1. Criteriul naturii societății	109
2.2. Criteriul întinderii răspunderii asociaților	110
2.3. Criteriul împărțirii capitalului social	110
2.4. Criteriul posibilității emiterii unor titluri de valoare	111
<i>Secțiunea a 4-a. Constituirea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	111
Subsecțiunea 1. Actele constitutive ale societății reglementate de Legea nr. 31/1990	111
§1. Noțiuni generale	111
§2. Contractul de societate	112
2.1. Condițiile de fond ale contractului de societate	112
2.2. Condițiile de formă ale contractului de societate	117
2.3. Cuprinsul contractului de societate	117
§3. Statutul societății	121
3.1. Condițiile de validitate ale statutului societății	121
3.2. Cuprinsul statutului societății	121
Subsecțiunea a 2-a. Formalitățile necesare constituirii societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	121
§1. Întocmirea actelor constitutive	122
1.1. Precizări prealabile	122
1.2. Efectele întocmirii actelor constitutive asupra viitoarei societăți	122
§2. Înmatricularea și autorizarea funcționării societății	123
2.1. Cererea de înmatriculare (înregistrare) a societății	123
2.2. Soluționarea cererii de înmatriculare a societății comerciale	124
2.3. Soluțiile pronunțate	124
2.4. Certificatul de înregistrare	125
§3. Publicitatea privind constituirea societății și înscrierea fiscală a societății	126
3.1. Publicitatea privind constituirea societății	126
3.2. Înscrierea fiscală a societății	126

Subsecțiunea a 3-a. Regimul actelor juridice încheiate în cursul constituirii societății	126
Subsecțiunea a 4-a. Consecințele încălcării cerințelor legale de constituire a societății	127
§1. Neînregistrarea societății	128
§2. Neregularitățile constatate de către directorul oficiului registrului comerțului sau de persoana desemnată cu ocazia soluționării cererii de înregistrare	128
§3. Consecințele neregularităților constatate după înregistrarea societății	129
3.1. Acțiunea în regularizare a societății	129
3.2. Acțiunea în anularea societății	130
3.3. Concursul între acțiunea în regularizare și acțiunea în anularea societății	131
§4. Efectele nerespectării cerințelor legale privind publicitatea constituirii societății	132
Subsecțiunea a 5-a. Înființarea sucursalelor și filialelor societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	132
§1. Regimul juridic al sucursalelor și filialelor	133
1.1. Sucursala	133
1.2. Filiala	133
§2. Condițiile necesare înființării sucursalelor	134
Subsecțiunea a 6-a. Personalitatea juridică a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	136
§1. Atributele de identificare ale societății	136
1.1. Firma societății	136
1.2. Sediul societății	137
1.3. Naționalitatea societății	137
§2. Voința societății reglementate de Legea nr. 31/1990	138
§3. Capacitatea juridică a societății	138
§4. Patrimoniul societății	139
§5. Consecințele juridice ale calității de persoană juridică a societății	140
5.1. Dreptul societății de a participa în nume propriu la raporturile juridice	140
5.2. Răspunderea societății pentru obligațiile sociale	141
5.3. Dreptul societății de a sta în judecată ca reclamantă sau pârâtă	141
<i>Secțiunea a 5-a. Funcționarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	142
Subsecțiunea 1. Adunarea generală	142
§1. Categoriile de adunări generale	142
1.1. Adunarea generală ordinară a asociațiilor	143
1.2. Adunarea generală extraordinară	144
§2. Convocarea adunării generale	146
2.1. Precizări prealabile	146
2.2. Conținutul convocării	147

2.3. Comunicarea convocării	148
§3. Ședința adunării generale	149
3.1. Condiții de participare a asociaților la adunările generale	149
3.2. Desfășurarea ședinței	149
3.3. Dreptul de vot și exercitarea lui	150
3.4. Adoptarea hotărârilor	151
3.5. Procesul-verbal al adunării generale	151
§4. Hotărârile adunărilor generale	151
4.1. Precizări prealabile	151
4.2. Obligatorietatea hotărârilor	152
4.3. Publicitatea privind hotărârile	152
4.4. Anularea hotărârilor adunării generale	152
Subsecțiunea a 2-a. Administrarea și conducerea societății reglementate de Legea nr. 31/1990	155
§1. Precizări prealabile	155
§2. Statutul juridic al administratorilor	155
2.1. Calitatea de administrator	156
2.2. Condițiile cerute pentru numirea administratorului	156
2.3. Desemnarea administratorilor societății	157
2.4. Publicarea numirii administratorilor	158
2.5. Durata funcției de administrator	159
2.6. Remunerarea administratorilor	159
2.7. Natura juridică a raporturilor dintre administrator și societate	160
2.8. Obligațiile administratorilor	161
2.9. Puterile administratorilor	161
2.10. Încetarea funcției de administrator	163
§3. Unele reguli speciale privind pluralitatea administratorilor	164
§4. Răspunderea administratorilor	164
4.1. Răspunderea civilă a administratorilor	165
4.2. Răspunderea penală a administratorilor	167
Subsecțiunea a 3-a. Controlul gestiunilor societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	167
§1. Cenzorii societății	168
1.1. Noțiune și desemnare	168
1.2. Competențele (atribuțiile) cenzorilor	168
1.3. Modul de lucru al cenzorilor	169
1.4. Încetarea calității de cenzor	169
1.5. Răspunderea cenzorilor	170
§2. Auditorii financiari	170
2.1. Noțiune și reglementare	170
2.2. Desemnarea auditorului financiar	170
2.3. Atribuțiile auditorului financiar	171
2.4. Răspunderea și încetarea calității de auditor financiar	171

<i>Secțiunea a 6-a. Modificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	171
Subsecțiunea 1. Condițiile generale ale modificării actului constitutiv al societății	172
§1. Căile (modalitățile) de modificare a actului constitutiv	172
§2. Forma actului de modificare a actului constitutiv	173
§3. Înregistrarea și publicarea actului modificator	173
§4. Dreptul de opoziție	174
§5. Dreptul asociaților de a se retrage din societate	174
5.1. Retragerea asociaților din societatea pe acțiuni și societatea în comandită pe acțiuni	174
5.2. Retragerea asociaților din societățile de persoane și societatea cu răspundere limitată	175
Subsecțiunea a 2-a. Principalele cazuri de modificare a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	175
§1. Majorarea capitalului social	175
1.1. Necesitatea majorării capitalului societății comerciale	175
1.2. Condițiile speciale ale majorării capitalului social	176
1.3. Modalitățile și procedeele de majorare a capitalului social	176
§2. Reducerea capitalului social	180
2.1. Precizări prealabile	180
2.2. Procedeele folosite pentru reducerea capitalului social	181
2.3. Condițiile pentru reducerea capitalului social	181
2.4. Dreptul de opoziție	182
§3. Prelungirea duratei societății	182
3.1. Condițiile cerute pentru prelungirea duratei societății	183
3.2. Dreptul de opoziție la prelungirea duratei societății	183
§4. Fuziunea și divizarea societăților	184
4.1. Definiția și formele fuziunii și divizării	184
4.2. Condițiile fuziunii și divizării societăților	185
4.3. Etapele realizării operațiunii de fuziune sau divizare	185
4.4. Efectele fuziunii sau divizării	192
4.5. Data de la care fuziunea și divizarea produce efecte	193
4.6. Nulitatea fuziunii sau divizării	193
4.7. Fuziunea transfrontalieră	194
§5. Schimbarea formei juridice a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	196
<i>Secțiunea a 7-a. Dizolvarea și lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	196
Subsecțiunea 1. Noțiuni introductive	196
Subsecțiunea a 2-a. Dizolvarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	197
§1. Cauzele generale de dizolvare a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	197
1.1. Trecerea timpului stabilit pentru durata societății	197

1.2. Imposibilitatea realizării obiectului de activitate sau realizarea acestuia	198
1.3. Declararea nulității societății	198
1.4. Hotărârea adunării asociaților	199
1.5. Hotărârea tribunalului	199
1.6. Falimentul societății	199
1.7. Cazurile de dizolvare reglementate de art. 237 din Legea nr. 31/1990	200
§2. Căile dizolvării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	202
2.1. Dizolvarea de drept a societății	202
2.2. Dizolvarea societății prin voința asociaților	202
2.3. Dizolvarea societății pe cale judecătorească	203
§3. Efectele dizolvării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	205
3.1. Deschiderea procedurii lichidării	205
3.2. Interdicția unor operațiuni comerciale noi	205
Subsecțiunea a 3-a. Lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	205
§1. Principiile generale ale lichidării societăților	206
1.1. Personalitatea juridică a societății subzistă pentru nevoile lichidării	206
1.2. Lichidarea societății se face în interesul asociaților	206
1.3. Lichidarea societății este obligatorie, iar nu facultativă	207
§2. Modificările produse de trecerea la faza de lichidare a societății	207
2.1. Modificarea obiectului și scopului societății	207
2.2. Înlocuirea organelor de administrare și conducere ale societății cu lichidatorii	208
2.3. Predarea gestiunii societății	208
§3. Statutul lichidatorilor	208
3.1. Calitatea de lichidator	208
3.2. Desemnarea lichidatorilor	209
3.3. Natura juridică a funcției de lichidator	209
3.4. Atribuțiile lichidatorilor	209
§4. Lichidarea activului și pasivului societății reglementate de Legea nr. 31/1990	210
4.1. Lichidarea activului societății	210
4.2. Lichidarea pasivului societății	211
§5. Drepturile asociaților cuvenite din lichidarea societății	212
5.1. Precizări prealabile	212
5.2. Întocmirea situației financiare finale și repartizarea activului net între asociați	212
5.3. Partajul bunurilor societății între asociați	213
§6. Închiderea lichidării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	213
6.1. Radierea societății din registrul comerțului	213
6.2. Depunerea registrelor societății pentru păstrare	214
6.3. Răspunderea pentru plata creanțelor creditorilor sociali după lichidarea societății	215

Subcapitolul II. Regulile speciale aplicabile fiecărei forme de societate

reglementate de Legea nr. 31/1990	216
<i>Secțiunea 1. Societatea în nume colectiv</i>	216
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății în nume colectiv	216
Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății în nume colectiv	216
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății în nume colectiv	217
§1. Deliberările și deciziile asociaților	217
§2. Administrarea societății în nume colectiv	217
§3. Controlul gestiunii societății	218
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv	218
<i>Secțiunea a 2-a. Societatea în comandită simplă</i>	218
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății în comandită simplă	218
Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății în comandită simplă	219
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății în comandită simplă	219
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită simplă	220
<i>Secțiunea a 3-a. Societatea pe acțiuni</i>	220
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracteristicile societății pe acțiuni	220
Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății pe acțiuni	221
§1. Actele constitutive ale societății pe acțiuni	221
§2. Modalitățile de constituire a societății pe acțiuni	222
2.1. Constituirea simultană a societății pe acțiuni	222
2.2. Constituirea continuată sau prin subscripție publică a societății pe acțiuni	222
§3. Formalitățile necesare constituirii societății pe acțiuni	226
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății pe acțiuni	226
§1. Acțiunile emise de societate	226
1.1. Noțiunea și caracteristicile acțiunilor	226
1.2. Categoriile de acțiuni	227
1.3. Conținutul acțiunii	228
1.4. Drepturile și obligațiile acționarilor	228
1.5. Transmiterea acțiunilor	229
1.6. Dobândirea de către societate a propriilor acțiuni	230
1.7. Ipotecarea acțiunilor	231
§2. Adunarea generală a acționarilor	232
2.1. Categoriile de adunări generale	232
2.2. Convocarea adunării generale	235
2.3. Ședința adunării generale	237
2.4. Obligatorietatea, publicitatea și anularea hotărârilor adunărilor generale	238
§3. Administrarea și conducerea societății pe acțiuni	239
3.1. Sistemul unitar de administrare și conducere a societății pe acțiuni	240
3.2. Sistemul dualist de administrare și conducere a societății	244
§4. Controlul gestiunii societății	249
4.1. Cenzorii societății	249

4.2. Auditorul financiar	250
§5. Obligațiunile emise de societatea pe acțiuni	250
5.1. Precizări prealabile	250
5.2. Definiție și categorii	250
5.3. Procedura emiterii și subscrierii obligațiunilor	250
5.4. Transmiterea obligațiunilor	251
5.5. Adunarea generală a obligatorilor	251
§6. Registrele societății pe acțiuni	252
§7. Fondurile de rezervă ale societății pe acțiuni	252
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni	253
<i>Secțiunea a 4-a. Societatea în comandită pe acțiuni</i>	253
<i>Secțiunea a 5-a. Societatea cu răspundere limitată</i>	253
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății cu răspundere limitată	253
Subsecțiunea a 2-a. Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic	254
Subsecțiunea a 3-a. Constituirea societății cu răspundere limitată	255
§1. Contractul de societate	255
§2. Statutul societății	256
§3. Formalitățile necesare constituirii societății	257
Subsecțiunea a 4-a. Funcționarea societății cu răspundere limitată	257
§1. Adunarea generală a asociaților	257
1.1. Rolul adunării generale a asociaților	257
1.2. Convocarea adunării generale a asociaților	257
1.3. Atribuțiile adunării generale a asociaților	258
1.4. Condițiile cerute pentru adoptarea hotărârilor	258
1.5. Obligativitatea și opozabilitatea hotărârilor adunării generale	259
§2. Administrarea societății cu răspundere limitată	259
2.1. Precizări prealabile	259
2.2. Desemnarea și durata mandatului administratorului	260
2.3. Modul de lucru al administratorilor	260
2.4. Atribuțiile administratorilor	261
§3. Controlul gestiunii societății cu răspundere limitată	261
3.1. Precizări prealabile	261
3.2. Cenzorii societății	261
3.3. Auditorul financiar	262
3.4. Controlul gestiunii de către asociați	262
§4. Transmiterea părților sociale	262
4.1. Transmiterea părților sociale între asociați	263
4.2. Transmiterea părților sociale între asociați și persoane din afara societății	263
4.3. Transmiterea părților sociale pe cale succesorală	263
4.4. Dreptul de opoziție al creditorilor	264
§5. Retragera asociatului din societate	265
5.1. Cazurile de retragere a asociatului din societatea cu răspundere limitată	265

5.2. Efectele retragerii din societate	266
§6. Excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată	267
6.1. Cazurile de excludere a asociaților din societatea cu răspundere limitată	268
6.2. Condițiile excluderii asociatului din societatea cu răspundere limitată	269
6.3. Consecințele excluderii unui asociat din societatea cu răspundere limitată	269
Subsecțiunea a 5-a. Modificarea societății cu răspundere limitată	270
Subsecțiunea a 6-a. Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată	270
Subcapitolul III. Societatea europeană și grupurile de interes economic	271
<i>Secțiunea 1. Societatea europeană</i>	271
§1. Considerații generale	271
§2. Constituirea societății europene	272
2.1. Modalitățile de constituire a unei societăți europene	272
2.2. Procedura constituirii societății europene	272
§3. Funcționarea societății europene	273
§4. Dizolvarea și lichidarea societății europene	273
<i>Secțiunea a 2-a. Grupurile de interes economic</i>	273
§1. Noțiune și reglementare	273
§2. Constituirea grupului de interes economic	274
§3. Funcționarea grupului de interes economic	275
3.1. Adunarea generală a membrilor grupului	275
3.2. Administratorii grupului	275
§4. Modificarea grupului de interes economic	275
§5. Dizolvarea și lichidarea grupului de interes economic	276
<i>Secțiunea a 3-a. Grupurile europene de interes economic</i>	276
§1. Noțiune și reglementare	276
§2. Constituirea grupului european de interes economic	277
§3. Modificarea grupului european de interes economic	277
§4. Organizarea și funcționarea grupului european de interes economic	278
§5. Sucursalele și filialele grupului european de interes economic	278
§6. Dizolvarea și lichidarea grupului european de interes economic	279
CAPITOLUL VII. PARTICULARITĂȚILE OBLIGAȚIILOR IZVORÂTE DIN RAPORTURILE JURIDICE LA CARE PARTICIPĂ PROFESIONIȘTII COMERCIANȚI	280
Subcapitolul I. Regulile speciale privind formarea și executarea obligațiilor în raporturile juridice dintre profesioniștii comercianți	281
<i>Secțiunea 1. Regulile privind formarea obligațiilor specifice activităților comerciale</i>	281
§1. Principiul libertății contractuale	281
1.1. Particularitățile principiului libertății contractuale în raporturile la care participă profesioniștii comercianți	281

1.2. Îngrădirile principiului libertății contractuale în raporturile la care participă profesioniștii comercianți	282
§2. Regulile generale privind încheierea contractelor în activitatea comercială	284
§3. Încheierea contractelor comerciale prin mijloace electronice	286
3.1. Regulile speciale privind încheierea contractelor între profesioniștii comercianți și consumatori	287
3.2. Regulile specifice privind comerțul electronic	287
<i>Secțiunea a 2-a. Regulile speciale privind executarea obligațiilor izvorâte din raporturile juridice la care participă profesioniștii comercianți</i>	288
§1. Prețul în obligațiile specifice activității comerciale	288
§2. Regimul juridic al dobânzilor	289
2.1. Noțiunea de dobândă	289
2.2. Curgerea de drept a dobânzilor în obligațiile comerciale	290
2.3. Dobânda legală	292
2.4. Dobânda convențională	292
2.5. Regimul juridic al dobânzilor în cazul obligațiilor ce nu au ca obiect plata unor sume de bani	293
2.6. Anatocismul și plata anticipată a dobânzilor	293
2.7. Corelația dintre dobânzi și daunele-interese	294
2.8. Corelația dintre dobânzi și penalități	294
§3. Caracterul oneros al mandatului în materie comercială	295
§4. Solidaritatea codebitorilor	297
4.1. Noțiune	297
4.2. Solidaritatea codebitorilor în activitatea specifică întreprinderilor comerciale	298
4.3. Efectele solidarității codebitorilor	298
<i>Secțiunea a 3-a. Probele în raporturile juridice la care participă profesioniștii comercianți</i>	299
Subsecțiunea 1. Considerații introductive	299
Subsecțiunea a 2-a. Principalele mijloace de probă folosite în raporturile comerciale	300
§1. Proba prin înscrisuri	300
§2. Proba cu martori	300
§3. Raportul de expertiză	301
§4. Facturile acceptate	301
§5. Corespondența comercială	302
§6. Telegramele	302
§7. Mijloacele moderne de comunicare și valoarea lor probatorie în raporturile comerciale	302
§8. Registrele profesioniștilor	303
8.1. Noțiune	303
8.2. Forța probantă a registrelor comerciale în raporturile dintre profesioniștii comercianți	304
§9. Mențiunile făcute de creditor	305

CAPITOLUL VIII. PRINCIPALELE CONTRACTE FOLOSITE ÎN ACTIVITATEA COMERCIALĂ	306
Subcapitolul I. Unele particularități ale contractului de vânzare-cumpărare în activitatea comercială	306
<i>Secțiunea 1. Scopul vânzării-cumpărării comerciale</i>	306
<i>Secțiunea a 2-a. Obiectul vânzării-cumpărării în activitatea comercială</i>	307
§1. Lucrul vândut	307
1.1. Bunurile viitoare	307
1.2. Bunurile dintr-un gen limitat	308
1.3. Predarea bunurilor	308
1.4. Transmiterea proprietății	310
1.5. Transmiterea riscurilor pieirii bunurilor	311
§2. Prețul vânzării	313
2.1. Condițiile și determinarea prețului	313
2.2. Locul și data plății prețului	314
2.3. Sancțiunea neplății prețului	315
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru vicii</i>	316
§1. Răspunderea pentru viciile aparente	316
§2. Răspunderea pentru viciile ascunse	317
<i>Secțiunea a 4-a. Obligația de garanție pentru buna funcționare</i>	319
§1. Răspunderea vânzătorului pentru calitatea produselor în termenul de garanție și în termenul de valabilitate	320
§2. Răspunderea pentru calitatea produselor în cadrul duratei medii de utilizare	320
§3. Răspunderea vânzătorului pentru conformitatea produselor	321
§4. Răspunderea vânzătorului pentru produsele cu defecte	321
Subcapitolul II. Contractul de furnizare	322
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	322
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și reglementare</i>	323
<i>Secțiunea a 3-a. Natura juridică a contractului de furnizare</i>	323
<i>Secțiunea a 4-a. Caracterele juridice ale contractului de furnizare</i>	324
<i>Secțiunea a 5-a. Asemănări și deosebiri între contractul de furnizare și alte contracte (contractul de vânzare-cumpărare, comision, antrepriza, prestare de servicii)</i>	325
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de furnizare</i>	327
§1. Obligațiile furnizorului	327
1.1. Transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor furnizate	327
1.2. Predarea bunurilor și prestarea serviciilor	328
1.3. Suportarea riscului pieirii bunurilor până în momentul predării	329
1.4. Obligația de garanție contra evicțiunii	330
1.5. Obligația de garanție contra viciilor bunurilor furnizate	330
§2. Obligațiile beneficiarului	331
2.1. Preluarea bunurilor	331
2.2. Plata prețului produselor sau serviciilor	331

<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de furnizare</i>	332
Subcapitolul III. Contractul de fiducie	332
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	332
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și reglementare</i>	333
<i>Secțiunea a 3-a. Operațiunea de fiducie și contractul de fiducie</i>	334
<i>Secțiunea a 4-a. Categoriile fiduciei</i>	334
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului de fiducie</i>	334
<i>Secțiunea a 6-a. Condițiile de validitate ale fiduciei</i>	335
§1. Forma contractului de fiducie	335
§2. Cuprinsul contractului	335
§3. Înregistrarea fiduciei	336
§4. Desemnarea beneficiarului	337
§5. Interdicția liberalității fiduciei	338
<i>Secțiunea a 7-a. Opozabilitatea fiduciei</i>	338
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele juridice ale contractului de fiducie</i>	339
§1. Obligațiile constitutorului	339
1.1. Transferarea drepturilor și suportarea cheltuielilor legate de această operațiune	339
1.2. Plata remunerației fiduciarului	340
§2. Obligațiile fiduciarului	340
2.1. Fiduciarul este obligat să execute atribuțiile încredințate în legătură cu fiducia	340
2.2. Fiduciarul trebuie să îndeplinească formalitățile de înregistrare a fiduciei și de opozabilitate față de terți	342
2.3. Fiduciarul este obligat să aducă la cunoștința terților cu care contractează calitatea sa	342
2.4. Fiduciarul are obligația de a da socoteală cu privire la executarea fiduciei	343
2.5. Fiduciarul răspunde pentru prejudiciile cauzate	344
2.6. Fiduciarul este obligat să restituie masa fiduciară la încetarea contractului sau cu prilejul înlocuirii lui	344
§3. Efectele contractului de fiducie față de terți	345
<i>Secțiunea a 9-a. Modificarea contractului de fiducie</i>	345
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului de fiducie</i>	346
§1. Cazurile specifice de încetare a contractului de fiducie	346
1.1. Expirarea termenului	346
1.2. Realizarea scopului fiduciei	346
1.3. Denunțarea contractului	347
1.4. Renunțarea la fiducie	347
1.5. Insolvența fiduciarului	348
§2. Efectele încetării contractului de fiducie	348
Subcapitolul IV. Contractul de report	349
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	349
<i>Secțiunea a 2-a. Forma contractului de report</i>	349
<i>Secțiunea a 3-a. Reportul și vânzarea cu pact de răscumpărare</i>	350

<i>Secțiunea a 4-a. Efectele juridice ale contractului de report</i>	351
§1. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea	351
§2. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor	351
§3. Drepturile accesorii	351
§4. Exercițarea drepturilor specifice titlurilor și valorilor mobiliare față de emitenții acestora	352
<i>Secțiunea a 5-a. Lichidarea reportului</i>	353
Subcapitolul V. Contractul de intermediere	353
<i>Secțiunea 1. Noțiune și caracteristici</i>	353
<i>Secțiunea a 2-a. Formarea contractului de intermediere</i>	354
§1. Obiectul contractului	354
§2. Forma contractului de intermediere	355
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele contractului de intermediere</i>	355
§1. Obligațiile intermediarului	355
1.1. Identificarea unui terț interesat de încheierea unui contract cu clientul și punerea lor în legătură în vederea perfectării acestui contract	355
1.2. Informarea terțului cu privire la condițiile contractului	356
§2. Obligațiile clientului	357
2.1. Remunerarea intermediarului	357
2.2. Comunicarea încheierii contractului cu terțul	358
2.3. Restituirea cheltuielilor efectuate de intermediar	358
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicații practice ale intermediării</i>	358
Subcapitolul VI. Contractul de comision	359
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și reglementarea contractului de comision</i>	359
<i>Secțiunea a 2-a. Asemănări și deosebiri între contractul de comision și contractul de mandat</i>	361
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului de comision</i>	361
<i>Secțiunea a 4-a. Părțile contractului de comision</i>	362
§1. Capacitatea părților	362
§2. Consimțământul părților	362
<i>Secțiunea a 5-a. Efectele contractului de comision</i>	363
§1. Efectele comisionului în raporturile dintre comitent și comisionar	363
1.1. Obligațiile comisionarului	363
1.2. Obligațiile comitentului	364
§2. Efectele executării contractului de comision față de terți	366
<i>Secțiunea a 6-a. Încetarea contractului de comision</i>	367
Subcapitolul VII. Contractul de consignatie	367
<i>Secțiunea 1. Reglementarea, noțiunea, forma și proba contractului de consignatie</i>	367
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului de consignatie</i>	368
§1. Consimțământul	368
§2. Capacitatea părților	368
§3. Obiectul contractului	369

<i>Secțiunea a 3-a. Efectele contractului de consignație</i>	369
§1. Obligațiile consignantului	369
1.1. Predarea bunurilor mobile ce urmează a fi vândute	369
1.2. Plata remunerației cuvenite consignatarului	370
1.3. Restituirea cheltuielilor făcute de consignatar	370
§2. Obligațiile consignatarului	371
2.1. Păstrarea și asigurarea bunurilor	371
2.2. Executarea mandatului dat de consignant	372
2.3. Obligația de a da socoteală consignantului asupra îndeplinirii mandatului său	373
<i>Secțiunea a 4-a. Încetarea contractului de consignație</i>	374
Subcapitolul VIII. Contractul de agenție	374
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	374
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele juridice și particularitățile contractului de agenție</i>	374
§1. Exclusivitatea	375
§2. Clauza de neconcurență	375
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului de agenție</i>	376
<i>Secțiunea a 4-a. Deosebiriile dintre contractul de agenție și contractul de mandat și comision</i>	376
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	377
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de agenție</i>	378
§1. Efectele contractului în raporturile dintre agent și comitent	378
1.1. Obligațiile agentului	378
1.2. Obligațiile comitentului	380
§2. Efectele față de terți	382
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de agenție</i>	382
§1. Cazurile de încetare a contractului de agenție	383
1.1. Expirarea termenului	383
1.2. Denunțarea unilaterală	383
1.3. Rezilierea contractului	383
§2. Remunerații și despăgubiri datorate încetării contractului	384
2.1. Comisioanele	384
2.2. Indemnizațiile	384
2.3. Despăgubirile	385
Subcapitolul IX. Contractul de franciză	385
<i>Secțiunea 1. Reglementare, noțiune și caractere juridice</i>	385
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile și obiectul francizei</i>	386
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul francizei</i>	387
<i>Secțiunea a 4-a. Independența părților</i>	387
<i>Secțiunea a 5-a. Diferite tipuri de franciză</i>	388
§1. Franciza de producție sau industrială	388
§2. Franciza de servicii	388
§3. Franciza de distribuție	388
§4. Master franchise	389

<i>Secțiunea a 6-a. Încheierea contractului</i>	389
§1. Etapa precontractuală	389
§2. Cuprinsul contractului de franciză	391
2.1. Obiectul contractului	391
2.2. Drepturile și obligațiile părților	391
2.3. Condițiile financiare	391
2.4. Durata contractului	391
2.5. Condițiile de modificare, prelungire și reziliere	392
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de franciză</i>	392
§1. Obligațiile francizorului	392
1.1. Transmiterea know-how-ului	392
1.2. Transmiterea dreptului de utilizare a semnelor distinctive ale francizorului	393
1.3. Asistența tehnică și/sau comercială	393
1.4. Obligația de aprovizionare	393
1.5. Exclusivitatea teritorială	394
§2. Obligațiile beneficiarului	394
2.1. Păstrarea secretului know-how-ului	395
2.2. Plata taxelor și redevențelor	395
2.3. Obligația de neconcurență	395
<i>Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului de franciză</i>	395
Subcapitolul X. Contractul de leasing	396
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	396
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele juridice ale contractului de leasing</i>	397
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului de leasing</i>	398
§1. Finanțatorul/locatorul	398
§2. Locatarul/utilizatorul	399
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea contractului de leasing</i>	399
§1. Operațiunea de leasing și contractul de leasing	399
§2. Delimitarea contractului de leasing de alte contracte	400
<i>Secțiunea a 5-a. Categoriile de leasing</i>	400
§1. Leasing financiar și leasing operațional	400
§2. Leasing mobilier și leasing imobilier	401
§3. Forme speciale de leasing	402
3.1. Contractul de lease-back	402
3.2. Leasingul comun	402
3.3. Subleasingul (sublocățiunea în regim de leasing)	402
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului de leasing</i>	403
<i>Secțiunea a 7-a. Conținutul contractului</i>	403
§1. Elementele obligatorii ale contractului de leasing	403
§2. Cuprinsul contractului de leasing	405
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului de leasing</i>	406
§1. Obligațiile finanțatorului/locatorului	406
1.1. Respectarea dreptului utilizatorului de a-și alege furnizorul	406
1.2. Contractarea bunului cu furnizorul și dobândirea dreptului definitiv de utilizare asupra programelor de calculator	407

1.3. Transmiterea tuturor drepturilor asupra bunului către utilizator, cu excepția dreptului de dispoziție	407
1.4. Respectarea dreptului de opțiune al utilizatorului	408
1.5. Garantarea folosinței liniștite a bunului dat în leasing	408
1.6. Încheierea unei polițe de asigurare asupra bunului dat în leasing	409
§2. Obligațiile utilizatorului	410
2.1. Efectuarea recepției și primirea bunului	410
2.2. Exploatarea bunului potrivit instrucțiunilor furnizorului	411
2.3. Interdicția grevării bunului cu sarcini	411
2.4. Plata ratelor de leasing și a costurilor accesorii acestora	412
2.5. Suportarea cheltuielilor de întreținere și a riscului pieirii bunului	412
2.6. Încunoștințarea finanțatorului despre orice tulburare a dreptului de proprietate asupra bunului	413
2.7. Restituirea bunului	413
<i>Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului de leasing</i>	414
§1. Expirarea duratei contractului	414
§2. Rezilierea contractului	414
2.1. Refuzul utilizatorului de a primi bunul	414
2.2. Insolvența sau dizolvarea și lichidarea unei părți	414
2.3. Pieirea, pierderea sau dispariția bunului	415
2.4. Desființarea titlului asupra bunului	415
2.5. Neplata integrală a ratei de leasing timp de două luni consecutive	415
Subcapitolul XI. Contractul de asociere în participație	415
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	415
<i>Secțiunea a 2-a. Particularitățile contractului de asociere în participație</i>	416
<i>Secțiunea a 3-a. Caracterele juridice</i>	418
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea asocierii în participație de alte instituții juridice</i>	418
Asocierea în participație și societatea reglementată de Legea nr. 31/1990	418
<i>Secțiunea a 5-a. Principiile asocierii în participație</i>	419
§1. Principiul independenței juridice și comerciale a fiecărui asociat	419
§2. Principiul reciprocității asistenței manageriale, juridice, de marketing și comerciale	420
§3. Principiul priorității operațiunilor specifice asocierii în participație	420
<i>Secțiunea a 6-a. Părțile contractului de asociere în participație</i>	420
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de asociere în participație în raporturile dintre asociați</i>	421
§1. Efectele contractului în raporturile dintre asociați	421
1.1. Aportul la asociere	421
1.2. Împărțirea beneficiilor și suportarea pierderilor	422
§2. Efectele juridice ale asocierii în participație față de terți	423
<i>Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului</i>	423
Subcapitolul XII. Contractul de factoring	423
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	423
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	424

<i>Secțiunea a 3-a. Formele factoringului</i>	425
§1. Factoringul cu regres	425
§2. Factoringul fără regres	425
§3. Factoringul la scadență	425
<i>Secțiunea a 4-a. Forma contractului de factoring</i>	425
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	426
§1. Aderentul	426
§2. Factorul	426
§3. Debitorul cedat	427
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului</i>	427
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de factoring</i>	427
§1. Obligațiile aderentului	428
1.1. Obligația de transmitere a creanțelor	428
1.2. Obligația de garanție a creanțelor	428
1.3. Obligația de notificare a debitorului cedat	428
§2. Obligațiile factorului	430
2.1. Finanțarea prin plată către aderent a prețului facturilor acceptate	430
2.2. Suportarea riscului de neplată a debitorului cedat	430
2.3. Încasarea creanțelor de la debitorii cedați	431
<i>Secțiunea a 8-a. Raporturile dintre debitorul cedat și părțile contractului de factoring</i>	431
§1. Raporturile dintre debitorul cedat și aderent	432
§2. Raporturile dintre debitorul cedat și societatea de factoring	432
<i>Secțiunea a 9-a. Delimitarea contractului de factoring de alte instituții juridice</i>	433
§1. Cesiunea de creanță	433
§2. Subrogația în drepturile creditorului	433
§3. Scontarea	434
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului</i>	434
Subcapitolul XIII. Contractul de transport	434
<i>Secțiunea 1. Noțiuni generale</i>	434
§1. Noțiune și reglementare	434
§2. Părțile contractului	435
§3. Forma și proba contractului de transport	435
§4. Modalități de transport	435
§5. Încetarea contractului de transport	436
<i>Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri</i>	436
§1. Documentele de transport	436
§2. Efectele contractului de transport de bunuri	437
2.1. Obligațiile transportatorului	438
2.2. Obligațiile expeditorului	443
2.3. Obligațiile destinatarului	445
<i>Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje</i>	446
§1. Conținutul obligației de a transporta	447
§2. Obligații ale părților	447
§3. Răspunderea pentru persoana călătorului	447

§4. Răspunderea pentru bagaje și alte bunuri	448
§5. Transportul succesiv sau combinat	448
§6. Cedarea drepturilor călătorului	448
Subcapitolul XIV. Contractul de expediție	449
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	449
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de expediție</i>	449
§1. Obligațiile expeditorului	449
1.1. Încheierea contractului de transport și respectarea instrucțiunilor comitentului privind transportul	449
1.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate	450
§2. Obligațiile comitentului	451
2.1. Plata comisionului	451
2.2. Despăgubirea transportatorului	451
§3. Prescripția în raporturile juridice de expediție	452
§4. Încetarea contractului de expediție	452
Subcapitolul XV. Contractul de cont curent	452
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	452
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de cont curent</i>	453
§1. Efectele principale	453
1.1. Transmiterea proprietății	453
1.2. Novația	454
1.3. Indivizibilitatea	454
1.4. Compensația	454
§2. Efectele secundare	455
2.1. Dreptul la dobânzi	455
2.2. Dreptul la comisioane și la alte cheltuieli	455
§3. Încheierea contului curent	455
§4. Încetarea contractului de cont curent	456
4.1. Încetarea de drept	456
4.2. Denunțarea contractului	457
Subcapitolul XVI. Contractul de cont bancar curent	457
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i>	457
<i>Secțiunea a 2-a. Aspecte specifice</i>	457
§1. Dreptul de a dispune de soldul creditor	457
§2. Compensarea reciprocă a soldurilor	458
§3. Contul cu mai mulți titulari	458
§4. Contul curent indiviz	458
§5. Prescripția acțiunilor de valorificare a drepturilor specifice contului curent bancar	458
§6. Încetarea contului curent bancar	459
CAPITOLUL IX. TITLURILE DE CREDIT	460
Subcapitolul I. Noțiunea, caracterele juridice și clasificarea titlurilor de credit	460
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	460
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele titlurilor de credit</i>	461

<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea titlurilor de credit</i>	461
Subcapitolul II. Cambia	463
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și caracterele cambiei</i>	463
<i>Secțiunea a 2-a. Cuprinsul cambiei</i>	465
§1. Mențiunile obligatorii ale cambiei	465
§2. Mențiunile facultative ale cambiei	467
2.1. Mențiuni care influențează obligația cambială	467
2.2. Mențiuni care nu au niciun efect asupra obligației cambiale	468
2.3. Clauze considerate nescrise în cambie	468
2.4. Mențiuni care atrag nulitatea obligației cambiale	468
§3. Consecințele lipsei mențiunilor obligatorii ale cambiei	469
§4. Cambia în alb	469
<i>Secțiunea a 3-a. Girul cambiei</i>	469
§1. Noțiune	469
§2. Condițiile de validitate a girului	470
2.1. Condițiile de fond ale girului	470
2.2. Condițiile de formă ale girului	470
2.3. Girul în alb	470
§3. Efectele transmiterii cambiei prin gir	471
3.1. Efectul translativ al girului	471
3.2. Efectul de garanție al girului	471
3.3. Efectul de legitimare al girului	471
<i>Secțiunea a 4-a. Avalul cambiei</i>	472
§1. Noțiune	472
§2. Condițiile de valabilitate ale avalului	472
2.1. Condițiile de fond ale avalului	472
2.2. Condițiile de formă ale avalului	472
§3. Efectele avalului	473
3.1. Obligațiile avalistului	473
3.2. Drepturile avalistului	473
<i>Secțiunea a 5-a. Acceptarea cambiei de către tras</i>	473
§1. Noțiune	473
§2. Prezentarea cambiei pentru acceptare	474
§3. Condițiile acceptării cambiei	474
§4. Efectele acceptării cambiei de către tras	475
§5. Acceptarea cambiei de către alte persoane	475
5.1. Indicatul la nevoie	475
5.2. Intervenientul pentru onoare	475
5.3. Efectele acceptării cambiei de către indicatul la nevoie sau intervenientul pentru onoare	476
<i>Secțiunea a 6-a. Plata cambiei</i>	476
Subsecțiunea 1. Noțiuni generale	476
Subsecțiunea a 2-a. Consecințele neplății cambiei	478
§1. Acțiunile cambiale	478
1.1. Acțiunile directe	478
1.2. Acțiunile de regres	478

1.3. Executarea cambială	481
1.4. Prescripția acțiunilor cambiale	482
§2. Acțiunile extracambiale	482
2.1. Acțiunea causală	482
2.2. Acțiunea de îmbogățire fără justă cauză	483
Subcapitolul III. Biletul la ordin	483
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și caracterele biletului la ordin</i>	483
<i>Secțiunea a 2-a. Cuprinsul biletului la ordin</i>	484
§1. Mențiunile obligatorii ale biletului la ordin	484
§2. Consecințele nerespectării mențiunilor obligatorii ale biletului la ordin	486
§3. Biletul la ordin în alb	486
<i>Secțiunea a 3-a. Girul biletului la ordin</i>	486
<i>Secțiunea a 4-a. Avalul biletului la ordin</i>	487
<i>Secțiunea a 5-a. Plata biletului la ordin</i>	487
Subcapitolul IV. Cecul	488
<i>Secțiunea 1. Noțiunea, reglementarea și particularitățile cecului</i>	488
<i>Secțiunea a 2-a. Condiții speciale privind emiterea cecului</i>	488
<i>Secțiunea a 3-a. Cuprinsul cecului</i>	489
§1. Mențiunile obligatorii ale cecului	489
§2. Consecințele nerespectării condițiilor privind mențiunile obligatorii ale cecului	490
<i>Secțiunea a 4-a. Transmiterea cecului</i>	491
§1. Transmiterea cecului la ordin	491
§2. Transmiterea cecului la purtător	491
§3. Transmiterea cecului nominativ	491
<i>Secțiunea a 5-a. Avalul cecului</i>	491
<i>Secțiunea a 6-a. Plata cecului</i>	492
§1. Noțiuni generale	492
§2. Consecințele neplății cecului	492
Subcapitolul V. Incidenta bancară	493
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i>	493
<i>Secțiunea a 2-a. Centrala incidentelor de plăți</i>	493
<i>Secțiunea a 3-a. Structura Centralei Incidentelor de Plăți</i>	494
<i>Secțiunea a 4-a. Noțiunea și caracteristicile incidentelor bancare</i>	494
<i>Secțiunea a 5-a. Interdicția bancară</i>	495
<i>Secțiunea a 6-a. Persoanele obligate să furnizeze informații aferente incidentelor de plăți la C.I.P.</i>	496
<i>Secțiunea a 7-a. Transmiterea și înregistrarea informației privind incidentele de plăți</i>	497
 CAPITOLUL X. REGIMUL JURIDIC APLICABIL PROFESIONIȘTILOR	
COMERCIANȚI AFLAȚI ÎN DIFICULTATE FINANCIARĂ	500
Subcapitolul I. Concordatul preventiv și mandatul ad-hoc	500
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și domeniul de aplicare</i>	500

<i>Secțiunea a 2-a. Scopul concordatului preventiv și al mandatului ad-hoc</i>	502
<i>Secțiunea a 3-a. Organele care aplică procedurile specifice mandatului ad-hoc și concordatului preventiv</i>	502
<i>Secțiunea a 4-a. Mandatul ad-hoc</i>	503
§1. Precizări prealabile	503
§2. Desemnarea mandatarului ad-hoc	503
§3. Durata mandatului ad-hoc	504
§4. Remunerarea mandatarului ad-hoc	504
§5. Obiectul mandatului ad-hoc	504
§6. Încetarea mandatului ad-hoc	505
<i>Secțiunea a 5-a. Concordatul preventiv</i>	505
§1. Precizări prealabile	505
§2. Beneficiarii procedurii	505
§3. Participanții la procedura concordatului preventiv	506
3.1. Judecătorul-sindic	506
3.2. Administratorul concordatar	507
3.3. Adunarea creditorilor concordatari	507
§4. Deschiderea procedurii concordatului	507
4.1. Precizări prealabile	507
4.2. Oferta de concordat preventiv	508
4.3. Aprobarea concordatului preventiv	509
4.4. Omologarea concordatului preventiv	509
§5. Durata concordatului preventiv	510
§6. Încetarea concordatului preventiv	510
6.1. Nulitatea concordatului	510
6.2. Rezoluțiunea concordatului	511
6.3. Realizarea obiectului concordatului sau imposibilitatea realizării acestuia	511
Subcapitolul II. Procedura insolvenței	511
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive</i>	511
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiunea, domeniul de aplicare, principiile și caracterele procedurii insolvenței</i>	513
§1. Noțiunea, domeniul de aplicare și reglementarea procedurii insolvenței	513
§2. Principiile procedurii insolvenței	514
§3. Scopul, căile și modalitățile de realizare	515
§4. Caracterele procedurii insolvenței	517
<i>Secțiunea a 3-a. Condițiile aplicării procedurii insolvenței</i>	518
Subsecțiunea 1. Debitorul să facă parte din categoriile de entități cărora li se aplică procedura insolvenței	518
§1. Categoriile de debitori cărora li se aplică procedura generală	518
1.1. Societățile reglementate de Legea nr. 31/1990	518
1.2. Societățile cooperative	519
1.3. Organizațiile cooperatiste	519
1.4. Societățile agricole	519

1.5. Grupurile de interes economic	519
1.6. Asociațiile și fundațiile	520
1.7. Sindicatele și patronatele	520
1.8. Debitori exceptați de la aplicarea procedurii generale	520
§2. Categoriile de debitori supuși procedurii simplificate	520
2.1. Profesioniștii persoane fizice	521
2.2. Întreprinderile familiale	521
2.3. Debitori care fac parte din categoriile prevăzute de art. 38 alin. (1) din lege, care îndeplinesc una dintre condițiile menționate la art. 38 alin. (2) lit. c) pct. 1-4	522
2.4. Persoane juridice dizolvate voluntar, judiciar sau de drept, anterior formulării cererii introductive, chiar dacă lichidatorul judiciar nu a fost numit sau, deși numit, mențiunea privitoare la numirea sa nu a fost înscrisă în registrul comerțului	522
2.5. Debitorii care și-au declarat prin cererea introductivă intenția de intrare în faliment	523
2.6. Orice persoană care desfășoară activități specifice profesioniștilor, care nu a obținut autorizarea cerută de lege pentru exploatarea unei întreprinderi și nu este înregistrată în registrele speciale de publicitate	523
Subsecțiunea a 2-a. Insolvența debitorului	523
§1. Noțiunea de insolvență	523
§2. Insolvența prezumată și insolvența iminentă a debitorului	524
§3. Delimitarea insolvenței de insolvabilitatea debitorului	525
§4. Dovada insolvenței debitorului	525
<i>Secțiunea a 4-a. Participanții la procedura insolvenței</i>	527
Subsecțiunea 1. Organele care aplică procedura insolvenței	527
§1. Instanțele judecătorești	527
1.1. Tribunalul	527
1.2. Curtea de apel	528
§2. Judecătorul-sindic	528
§3. Administratorul judiciar	530
§4. Lichidatorul	533
Subsecțiunea a 2-a. Alți participanți la procedura insolvenței	534
§1. Adunarea creditorilor	534
§2. Comitetul creditorilor	535
§3. Administratorul special	536
<i>Secțiunea a 5-a. Deschiderea procedurii insolvenței</i>	538
§1. Cererea debitorului	538
1.1. Noțiuni generale	538
1.2. Condițiile cererii debitorului	538
1.3. Obiectul cererii debitorului	539
1.4. Anexele cererii	540
1.5. Soluționarea cererii debitorului	541
1.6. Opoziția creditorilor	541

§2. Cererea creditorilor	542
2.1. Noțiuni generale	542
2.2. Condițiile cererii creditorilor	542
2.3. Cuprinsul cererii creditorilor	542
2.4. Obiectul cererii creditorilor	543
2.5. Conexarea cererilor	543
2.6. Soluționarea cererii creditorilor	543
§3. Efectele deschiderii procedurii insolvenței	544
3.1. Ridicarea dreptului debitorului de a-și administra averea	544
3.2. Suspendarea acțiunilor judiciare, extrajudiciare și a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau a bunurilor sale	545
3.3. Suspendarea cursului prescripției acțiunilor de realizarea a creanțelor împotriva debitorului	545
3.4. Suspendarea curgerii dobânzilor, majorărilor și penalităților	545
3.5. Suspendarea tranzacționării pe piețele reglementate a acțiunilor emise de debitor	546
<i>Secțiunea a 6-a. Regimul actelor juridice anterioare deschiderii procedurii</i>	546
§1. Cadrul general	546
§2. Acte sau operațiuni pentru care se poate cere anularea	547
2.1. Acte și operațiuni pentru care legea instituie o prezumție relativă de fraudă în dauna creditorilor	547
2.2. Acte juridice privind constituirea sau transmiterea de drepturi patrimoniale	549
§3. Efectele anulării actelor juridice	549
§4. Acțiunea în anulare împotriva terțului subdobânditor	550
§5. Contractele aflate în curs de executare	550
5.1. Precizări prealabile	550
5.2. Regimul juridic al actelor aflate în curs de derulare	551
<i>Secțiunea a 7-a. Primele măsuri</i>	553
§1. Noțiuni generale	553
§2. Notificarea deschiderii procedurii și a primelor măsuri	553
§3. Declararea creanțelor creditorilor	554
3.1. Cererea de admitere a creanțelor	554
3.2. Verificarea creanțelor și întocmirea tabelului preliminar	554
3.3. Contestarea creanțelor creditorilor	555
3.4. Înregistrarea și afișarea tabelului definitiv al creanțelor	555
§4. Rapoartele administratorului judiciar privind situația debitorului	555
4.1. Precizări prealabile	555
4.2. Primul raport al administratorului judiciar	556
4.3. Al doilea raport al administratorului	556
<i>Secțiunea a 8-a. Reorganizarea judiciară</i>	557
§1. Noțiuni introductive	557
§2. Planul de reorganizare	557
2.1. Noțiune	557

2.2. Elaborarea planului	557
2.3. Obiectul și cuprinsul planului	558
2.4. Publicitatea și votarea planului	558
2.5. Confirmarea planului de către judecătorul-sindic	559
2.6. Executarea planului de reorganizare	560
<i>Secțiunea a 9-a. Falimentul</i>	560
§1. Noțiuni	560
§2. Cazurile de aplicare a procedurii falimentului	560
§3. Măsurile dispuse de judecătorul-sindic	561
§4. Notificarea intrării debitorului în procedura falimentului	561
4.1. Notificarea în cadrul procedurii generale	561
4.2. Notificarea intrării debitorului în faliment în cadrul procedurii simplificate	562
§5. Declararea creanțelor în procedura falimentului	562
§6. Lichidarea averii debitorului	562
6.1. Inventarierea averii debitorului	563
6.2. Efectuarea lichidării bunurilor din averea debitorului	563
6.3. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării	564
6.4. Ordinea plății creanțelor	565
6.5. Provizionarea unor sume de bani	566
6.6. Raportul final al lichidării	566
<i>Secțiunea a 10-a. Închiderea procedurii insolvenței</i>	567
§1. Cazurile de închidere a procedurii insolvenței	567
1.1. Lipsa bunurilor	567
1.2. Nedepunerea cererilor de admitere a creanțelor	567
1.3. Îndeplinirea obligațiilor din planul de reorganizare	567
1.4. Creditorii înscrși în tabelul definitiv al creanțelor primesc sumele ce li se datorează în perioada de observație sau renunță la judecată în perioada de observație	567
1.5. Închiderea procedurii de faliment	568
§2. Efectele închiderii procedurii insolvenței	568
2.1. Descărcarea participanților de îndatoririle și responsabilitățile lor	568
2.2. Descărcarea debitorului de obligațiile anterioare	569
<i>Secțiunea a 11-a. Răspunderea persoanelor care au contribuit la starea de insolvență a debitorului</i>	569
§1. Noțiuni introductive	569
§2. Persoanele obligate să răspundă	569
§3. Condițiile răspunderii	570
3.1. Acțiunea în răspundere	570
3.2. Faptele care angajează răspunderea	571
3.3. Întinderea răspunderii	575
3.4. Efectele răspunderii persoanelor care au contribuit la starea de insolvență	575

Subcapitolul III. Grupul de societăți	576
<i>Secțiunea 1. Contextul reglementării</i>	576
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și domeniul de reglementare</i>	577
<i>Secțiunea a 3-a. Participanții la procedură</i>	578
§1. Tribunalul competent	578
§2. Judecătorul-sindic	578
§3. Administratorul judiciar	578
§4. Comitetul creditorilor	579
§5. Administratorul special	579
<i>Secțiunea a 4-a. Deschiderea și derularea procedurii</i>	579
§1. Deschiderea procedurii	579
§2. Creanțele membrilor grupului	580
§3. Acțiunile în anularea constituirilor ori transferului de drepturi patrimoniale	580
§4. Împrumuturi intra-grup	580
§5. Reorganizarea	580
Subcapitolul IV. Insolvența transfrontalieră	581
Subcapitolul V. Insolvența persoanei fizice	582
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	585

§2. Efectele juridice ale asocierii în participație față de terți

Așa cum am menționat și în rândurile anterioare, asocierea în participație nu poate dobândi personalitate juridică și nu constituie față de terți o persoană distinctă de persoana asociaților. Din această perspectivă, art. 1951 C. civ. prevede că terțul nu are niciun drept față de asociere și nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

Regimul juridic al raporturilor dintre asocierea în participație și terții cu care aceasta derulează afaceri comerciale este consacrat de art. 1953 C. civ. Astfel, în conformitate cu articolul menționat, asociații, chiar acționând pe contul asocierii, contractează și se angajează în nume propriu față de terți. Cu toate acestea, dacă asociații acționează în această calitate față de terți sunt ținuti solidar de actele încheiate de oricare dintre ei. Asociații exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terțul este ținut exclusiv față de asociatul cu care a contractat, cu excepția cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.

Potrivit legii, orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaților față de terți este inopozabilă acestora. De asemenea, orice clauză care stabilește un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociați este considerată nescrisă.

Secțiunea a 2-a. Încetarea contractului

Dispozițiile Codului civil nu conțin reglementări speciale referitoare la încetarea contractului de asociere în participație. Așa fiind, încetarea contractului este lăsată la aprecierea părților (asociaților) și va fi cărmuită de regulile dreptului comun privind încetarea contractelor.

Subcapitolul XII. Contractul de factoring

Secțiunea 1. Noțiune și reglementare

Factoringul ca operațiune comercială a fost menționat pentru prima dată în legislația noastră prin O.U.G. nr. 10/1997 cu privire la diminuarea blocajului financiar și a pierderilor din economie^[1], aprobată cu modificări prin Legea nr. 151/1997, fără ca acestea să conțină și o definiție propriu-zisă a contractului de factoring. De asemenea, factoringul a fost până de curând reglementat de Legea nr. 469/2002 privind unele măsuri pentru întărirea disciplinei contractuale^[2], dar nici acest act normativ nu legifera contractul de factoring în ansamblul lui. Pe plan internațional, contractul de factoring constituie obiectul de reglementare al Convenției Unidroit cu privire la factoringul internațional, semnată la Ottawa, la 28 mai 1988, și, în completare, al Convenției Națiunilor Unite privind cesiunea de creanță în comerțul internațional de la New York din 2001.

Potrivit art. 6 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 469/2002, factoringul era definit ca fiind contractul încheiat între o parte, denumită aderent, furnizor de mărfuri sau prestatoare de servicii, și o societate bancară sau o instituție financiară specializată, denumită factor,

^[1] M. Of. nr. 72 din 22 aprilie 1997, abrogată prin art. 13 din Legea nr. 469/2002.

^[2] M. Of. nr. 529 din 19 iulie 2002, abrogată de Legea nr. 246/2009.

prin care aceasta din urmă asigură finanțarea, urmărirea creanțelor și preservarea contra riscurilor de credit, iar aderentul cedează factorului, cu titlu de vânzare, creanțele născute din vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii pentru terți^[1]. Chiar dacă nu putea fi considerată o veritabilă definiție a contractului de factoring, norma legală mai sus-reprodusă avea meritul de a conține elementele definitorii ale acestuia, precum: caracterele juridice, părțile contractante, obiectul și principalele efecte juridice.

Secțiunea a 2-a. Caractere juridice

a. Factoringul este un contract nenumit, deoarece nu este reglementat expres în legislația noastră, drept pentru care îi sunt aplicabile regulile generale ale contractului, iar dacă acestea nu sunt îndestulătoare, regulile contractului cu care se aseamănă cel mai mult (art. 1168 C. civ.)

b. Contractul de factoring este un contract consensual^[2], pentru că legea nu cere o anumită formă în privința validității lui.

c. Factoringul este un contract sinalagmatic^[3], deoarece ambele părți urmăresc realizarea unui beneficiu: aderentul să obțină finanțare, factorul să încaseze o sumă mai mare de la terț decât cea pe care a plătit-o el aderentului.

d. Contractul de factoring este comutativ^[4] pentru că, de regulă, părțile își cunosc întinderea obligațiilor încă din momentul încheierii contractului, dar poate fi și aleatoriu, atunci când factoringul este fără regres, caz în care factorul suportă riscul insolvabilității terțului.

e. Majoritatea autorilor atribuie contractului de factoring caracter *intuitu personae*^[5], motivat de faptul că aspectele privind bonitatea aderentului cântăresc foarte mult în alegerea lui de către factor. Este însă discutabil acest caracter, deoarece într-adevăr calitatea aderentului și a debitorului cedat cântăresc foarte mult în decizia factorului de a finanța, dar aceasta privește bonitatea financiară, adică aspectele pecuniare, și mai puțin pe cele personale ale părților implicate în mecanismul factoringului. Tot astfel, trebuie reținut și faptul că regulile specifice contractelor *intuitu personae*, precum revocarea, moartea părților, incapacitatea etc. nu își găsesc aplicare în cazul contractului de factoring.

f. Contractul de factoring este cu executare succesivă^[6], caracter ce denotă că raporturile specifice se derulează în timp. Aderentul transmite facturile acceptate de debitor, pe măsura nașterii creanțelor, după criteriile stabilite în contract, iar factorul avansează sumele corespunzătoare prețului convenit cu aderentul.

^[1] În literatura de specialitate s-a remarcat, pe bună dreptate, că deși este definit de lege, factoringul rămâne un contract nenumit; de altfel, sunt aproape inexistente legislațiile naționale care să reglementeze acest tip de contract; B. VARTOLOMEI, *Contractul de factoring*, Ed. Lumina Lex, București, 2006, p. 40-41; pentru analiza operațiunilor de factoring, a se vedea și GH. PIPEREA, *op. cit.*, vol. I, 2008, p. 126-127.

^[2] În același sens, I. CERNĂIANU, *Contractul comercial internațional de factoring*, în R.D.C. nr. 6/1996, p. 58; A. PĂTLĂGEANU, A. LEFTER, *Contractul de factoring*, în R.D.C. nr. 11/2004, p. 108; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 42.

^[3] I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 58; A. PĂTLĂGEANU, A. LEFTER, *op. cit.*, p. 108; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 41.

^[4] I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 58; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 42.

^[5] I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 58; A. PĂTLĂGEANU, A. LEFTER, *op. cit.*, p. 108; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 43.

^[6] I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 58; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 43.

g. În sfârșit, contractul de factoring este un contract de adeziune, caracter ce se fundamentează pe aceea că factorul creditează aderentul cu sumele corespunzătoare prețului creanțelor cumpărate. Tocmai de aceea, în practică, clauzele contractului de factoring sunt stabilite de către factor și impuse aderentului prin contracte-tip, beneficiarul neavând decât în mică măsură posibilitatea de a le negocia^[1].

Secțiunea a 3-a. Formele factoringului

Cele mai importante forme ale factoringului sunt factoringul cu regres, factoringul fără regres și factoringul la scadență (*maturity factoring*)^[2].

§1. Factoringul cu regres

Factoringul cu regres sau cu recurs este factoringul în temeiul căruia riscul insolvabilității sau al refuzului de plată a creanțelor de către debitorul cedat este suportat de către aderent^[3]. Factorul își asumă numai obligația de gestionare a facturilor și de finanțare a creanțelor acceptate, prin plata anticipată a acestora, dar își rezervă dreptul de regres împotriva aderentului în ipoteza în care debitorul, din orice cauză, nu a achitat la scadență creanțele transferate^[4].

§2. Factoringul fără regres

Factoringul fără regres sau fără recurs este forma de factoring ce se caracterizează prin dobândirea de către factor a creanțelor transferate cu riscul de neplată sau al insolvabilității debitorului cedat^[5]. Altfel spus, dacă debitorul cedat, la scadență, refuză plata creanțelor, factorul nu se mai poate îndrepta împotriva aderentului pentru recuperarea sumelor plătite cu titlu de preț al facturilor.

§3. Factoringul la scadență

Factoringul la scadență sau *maturity factoring* reprezintă mecanismul juridic în care factorul va plăti aderentului creanțele cesionate numai la scadența acestora.

Secțiunea a 4-a. Forma contractului de factoring

Pentru valabilitatea contractului de factoring nu este necesară o anumită formă.

În practică, societățile de factoring își elaborează propriile modele de contracte și, prin urmare, în majoritatea covârșitoare a situațiilor, contractul îmbracă forma scrisă. Forma scrisă dată de părțile contractante este cerută numai *ad probationem* și nicidecum *ad validitatem*.

[1] A. PĂTLĂGEANU, A. LEFTER, *op. cit.*, p. 108; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 42-43.

[2] Pentru alte forme de factoring, a se vedea B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 34 și urm.

[3] A se vedea și V. MIRCEA, *Contractul de factoring*, în R.D.C. nr. 6/2000, p. 123.

[4] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 38.

[5] A se vedea și V. MIRCEA, *op. cit.*, p. 123.

Secțiunea a 5-a. Părțile contractului

Părțile contractului de factoring prezintă anumite particularități, prin aceea că operațiunile de factoring sunt rezervate exclusiv activităților comerciale. Părțile contractului de factoring sunt aderentul și factorul. La operațiunile de factoring participă și o a treia persoană, debitorul cedat, adică acela împotriva căruia deține aderentul diferite creanțe și pe care le transferă factorului.

§1. Aderentul

Aderentul este un furnizor de bunuri, executant de lucrări sau prestator de servicii, fapt ce denotă că, în majoritatea cazurilor, acesta are calitatea de comerciant persoană fizică sau juridică. În doctrina de specialitate^[1] se apreciază că ar putea avea calitatea de aderent și persoanele juridice necomercianți, cărora legea le recunoaște posibilitatea exercitării unor activități comerciale, în condiții speciale. Sunt menționate, spre exemplu, asociațiile și fundațiile pentru care legea prevede în mod expres că pot desfășura activități economice^[2].

§2. Factorul

Factorul poate fi doar o instituție financiară specializată sau o societate bancară, de unde rezultă că factoringul, din această perspectivă, este rezervat doar comercianților persoane juridice^[3]. Potrivit reglementărilor legale în vigoare, pot exercita operațiuni de factoring, în calitate de factor, societățile bancare, instituțiile financiare nebancare și societățile reglementate de Legea nr. 31/1990 care-și propun ca obiect de activitate operațiunile de factoring. Trebuie reținut că reglementările legale nu conțin reguli speciale referitoare la constituirea și funcționarea societăților de factoring, altele decât băncile și instituțiile financiare nebancare, motiv pentru care acestea vor urma procedura consacrată de Legea nr. 31/1990 privind societățile^[4].

^[1] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 49. Aceeași autoare susține că și o regie autonomă, chiar dacă este persoană juridică de drept public, își poate valorifica creanțele pe calea factoringului, dobândind astfel calitatea de aderent.

^[2] Potrivit art. 48 din O.G. nr. 26/2000, asociațiile, fundațiile și federațiile pot desfășura orice alte activități economice directe dacă acestea au caracter accesoriu și sunt în strânsă legătură cu scopul principal al persoanei juridice.

^[3] În același sens, a se vedea și B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 50; inclusiv Convenția Unidroit folosește noțiunea de „întreprindere de factoring”, de unde concluzia că aceasta este o persoană juridică.

^[4] Practica factoringului la noi în țară arată că ponderea acestor operațiuni o dețin băncile. Pentru detalii, a se vedea B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 52.

În scopul de a proteja și de a reprezenta interesul general al sectorului de factoring și al persoanelor angajate în activitatea de factoring din România, a fost înființată de curând Asociația Română de Factoring^[1].

§3. Debitorul cedat

Am făcut mențiunea, în cele de mai sus, că debitorul cedat este participant la operațiunea de factoring, dar nu este parte în contract. Deși este terț față de contractul de factoring, acesta produce anumite efecte juridice și în persoana debitorului cedat. Principalul efect este acela că, după notificarea cesiunii creanțelor, debitorul va trebui să facă plata exclusiv societății de factoring, păstrând, în același timp, așa cum vom vedea în cele ce urmează, toate apărările și excepțiile ce le avea împotriva aderentului.

Având ca premisă împrejurarea că creanțele ce pot forma obiectul contractului de factoring își au izvorul (cauza) în vânzarea de bunuri și prestarea de servicii, înseamnă că debitorul cedat va fi și el profesionist-comerciant, persoană fizică sau persoană juridică.

Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului

Contractul de factoring are un obiect specific care constă din finanțarea, urmărirea și prezervarea contra riscurilor de credit de către factor, în schimbul dobândirii creanțelor de la aderent. Contractul ce are ca obiect orice alte prestații decât cele precizate nu va putea fi calificat drept contract de factoring.

Pentru a constitui obiect al contractului de factoring, creanțele trebuie să îndeplinească cerințele necesare valorificării, adică să fie certe, lichide și cesibile. Creanțele cesionate nu trebuie să fie și exigibile, deoarece de natura factoringului este transmiterea creanțelor a căror scadență nu s-a împlinit, însă trebuie să aibă precizată expres data exigibilității^[2] sau această dată să fie cel puțin determinabilă. În schimb, așa cum s-a susținut și în literatura de specialitate^[3], creanțele viitoare pot forma obiectul contractului de factoring.

Nu pot fi valorificate prin factoring creanțele civile, administrative, cele izvorâte dintr-un act de comerț (activitate de producție, comerț sau prestare de servicii) sub condiție rezolutorie și nici creanțele rezultate din gestiunea de afaceri, restituirea plății nedatorate și din vânzarea bunurilor în regim de consignatie^[4].

Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de factoring

Factoringul dă naștere unor efecte juridice speciale ce se concretizează în drepturi și obligații atât în sarcina aderentului, cât și în sarcina factorului.

^[1] Pentru mai multe informații, a se vedea www.asociatiadefactoring.ro.

^[2] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 53.

^[3] *Idem*, p. 56.

^[4] *Idem*, p. 53-54.

§1. Obligațiile aderentului

În persoana aderentului sunt puse, de principiu, obligația de transmitere a creanțelor, de garanție și de notificare a debitorilor cedatți.

1.1. Obligația de transmitere a creanțelor

Transmiterea creanțelor se realizează pe calea cesiunii de creanță, după regulile Codului civil. Pentru ca factorul să îl finanțeze pe aderent, acesta trebuie să-i transmită creanțele ce reprezintă obiectul derivat al contractului de factoring. Odată cu creanțele se vor preda factorului și înscrisurile constatatoare: facturi, contracte, procese-verbale de recepție etc. În temeiul contractului de factoring se pot transmite toate creanțele sau doar o parte dintre acestea, însă pentru acest din urmă caz părțile trebuie să prevadă ce creanțe vor fi preluate sau, cel puțin, criteriile în raport de care se va efectua această operațiune.

Transmiterea creanțelor materializate în facturi de la aderent la factor are la bază o cesiune de creanță diferită de cesiunea de creanță prevăzută în dispozițiile Codului civil, întrucât în cazul contractului de factoring cesiunea se face totdeauna cu titlu oneros, iar acordul debitorului nu este necesar. Cesiunea creanțelor nu produce niciun efect asupra scadenței, ea rămâne aceeași și față de factor.

Convenția Unidroit de la Ottawa în art. 6 și Convenția Națiunilor Unite de la New York din 2001 stipulează în mod expres că cesiunea creanței de către furnizor cesionarului poate fi realizată în pofida oricărei convenții între furnizor și debitor care ar interzice o asemenea cesiune.

Factorul va dobândi creanțele cu toate accesoriile ce le însoțesc: garanții reale sau personale, privilegii, penalități, dobânzi etc.

1.2. Obligația de garanție a creanțelor

Obligația de garanție a creanțelor este izvorâtă din dispozițiile art. 1585 C. civ., potrivit căroră vânzătorul unei creanțe este dator să răspundă de existența sa valabilă în folosul său, în momentul vânzării. În executarea acestei obligații, aderentul garantează existența valabilă a creanței în momentul transmiterii, în sensul că acesta trebuie să fie titularul creanței ce o transmite. Tot astfel, aderentul garantează că nu a intervenit o cauză de stingere a creanței, precum compensația, plata, prescripția extinctivă, că nu există nicio cauză de nulitate relativă sau absolută și că debitorul cedat nu poate invoca cu succes nicio excepție care să anihileze sau să paralizeze dreptul transmis de aderent factorului^[1].

Aderentul mai poate garanta pe factor și de refuzul de plată ori de insolvabilitatea terțului. Această obligație revine aderentului doar în situația în care se stipulează în mod expres acest lucru, altfel operează prezumția că creanța a fost preluată cu toate riscurile ei, inclusiv cel de neplată din partea terțului.

1.3. Obligația de notificare a debitorului cedat

Transferul creanțelor de la aderent la factor operează și transmiterea dreptului către acesta de a cere sumele de bani debitorului cedat. Debitorul cedat, fiind terț față

^[1] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 66.

de contractul de factoring, va face plata aderentului, până în momentul în care va fi încunoștințat în legătură cu noul creditor. Ca atare, pentru ca debitorul cedat să plătească factorului, el va trebui notificat. Scopul notificării constă în realizarea opozabilității cesiunii față de debitorul cedat.

Atribuția notificării cesiunii revine factorului, potrivit dispozițiilor Codului civil (art. 1578). Cu toate acestea, astfel cum s-a susținut și în literatura de specialitate^[1], considerăm că, datorită particularităților pe care le prezintă contractul de factoring, obligația de notificare a cesiunii creanței ar trebui pusă în sarcina aderentului. Factoringul fiind un contract nenumit, părțile au libertatea de a stipula cărora dintre ele le revine această obligație. Desigur că opozabilitatea transferului creanțelor, în regim de factoring, față de debitorul cedat, se va realiza și în cazul în care acesta acceptă cesiunea.

Codul civil, prin art. 1578 alin. (1) lit. a), impune forma înscrisului cu dată certă acceptării făcute de către debitorul cedat, însă, având în vedere specificul raporturilor comerciale, credem că poate fi primită ca valabilă acceptarea terțului și când este făcută sub forma înscrisului sub semnătură privată.

Pentru a face opozabilă cesiunea creanțelor, notificarea trebuie să îmbrace forma scrisă, iar Convenția de la Ottawa din 1988 indică și principalele mențiuni pe care aceasta trebuie să le cuprindă. Astfel, Convenția stipulează că notificarea trebuie făcută în scris, nefiind necesar să fie semnată, dar ea va trebui să indice cine sau în numele cui este făcută, să precizeze creanțele cedate, să indice factorul căruia debitorul trebuie să îi facă plata etc. Toate aceste mențiuni sunt denumite și „instrucțiuni de plată”^[2], denumire inspirată din Convenția Națiunilor Unite de la New York din 2001, care operează cu această noțiune.

Sub aspectul formei notificării, în doctrină s-au făcut precizări care se înscriu în specificul raporturilor comerciale, exprimate prin celeritate și lipsă de formalism, în sensul că notificarea poate fi făcută printr-o scrisoare recomandată sau prin alt mijloc de comunicare^[3]. De asemenea, se consideră îndeplinită notificarea și în cazul în care se înfățișează într-o simplă mențiune efectuată de aderent pe factura adresată debitorului, prin care acesta este înștiințat că trebuie să facă plata liberatorie în mâinile factorului^[4].

Se impune precizarea conform căreia creanțele pot fi însoțite de diferite garanții reale sau personale. Pentru situația în care creanțele sunt însoțite de garanții reale mobiliare, pentru a fi opozabile terților trebuie înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, în temeiul Codului civil (art. 2413)^[5].

Cu toate acestea, opozabilitatea făcută prin înscrierea în arhiva electronică nu este suficientă, ci trebuie urmate regulile de notificare a debitorului cedat. Articolul 2400 C. civ. prevede: „creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existența ipotecii, creanța ipotecată, suma datorată, locul și

[1] I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 64; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 71.

[2] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 72.

[3] Față de expansiunea comerțului electronic, nu excludem posibilitatea realizării notificării debitorului cedat și prin e-mail sau alte mijloace de comunicare mai evoluat, precum faxul, telegrama etc.

[4] B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 73.

[5] Pentru dezvoltări, sub vechea reglementare a Legii nr. 99/1999, a se vedea R. DINCĂ, R. RIZOIU, *Unele aspecte privind incidența titlului VI al Legii nr. 99/1999 asupra regimului juridic al cesiunii de creanță*, în P.R. nr. 3/2002, p. 243-256.

modalitatea de plată. Acceptarea ipotecii de către debitorul creanței ipotecate, făcută prin act scris, produce același efecte”.

§2. Obligațiile factorului

În sarcina factorului sunt puse obligația de plată a facturilor acceptate, finanțarea aderentului, suportarea riscului de neplată de către debitorii cedați și încasarea creanțelor de la aceștia^[1]. Obligațiile factorului variază, în principal, în raport de obiectul factoringului, care constă din finanțarea, urmărirea creanțelor și preservarea contra riscului de credit.

2.1. Finanțarea prin plata către aderent a prețului facturilor acceptate

Finanțarea prin plata către aderent a prețului facturilor acceptate, în temeiul contractului de factoring, reprezintă principala obligație a factorului, mai ales în situația în care s-a realizat transferul creanțelor. Plata facturilor se va face la preț și în modalitatea convenită cu aderentul. Contractul de factoring fiind sinalagmatic, în lipsa unei mențiuni exprese, avansarea sumelor de bani se va face concomitent cu primirea facturilor de către factor.

Ca modalitate practică, factorul plătește aderentului prin alimentarea unui cont curent, deschis pe numele aderentului, cu întreaga sumă convenită, la momentul preluării creanțelor^[2]. Deci, prin tehnica factoringului, factorul realizează finanțarea aderentului prin aceea că aderentul este creditat cu sume de bani, deși facturile transmise nu sunt scadente. În concret, finanțarea cuprinde perioada dintre primirea facturilor și plata acestora de către factor și momentul scadenței și încasarea efectivă a creanțelor de la debitorul cedat. Practic, finanțarea constă în achitarea prețului pe care părțile s-au înțeles ca factorul să-l plătească aderentului pentru fiecare factură cesionată.

2.2. Suportarea riscului de neplată a debitorului cedat

Suportarea riscului de neplată a debitorului cedat reprezintă o altă obligație principală a factorului, care își are fundamentul în transmiterea proprietății creanțelor, prin vânzare. Cumpărând creanțele, factorul devine proprietarul lor și va beneficia de toate garanțiile ce le însoțesc, dar va suporta și consecințele încasării cu întârziere sau a neplății lor de către debitorii cedați. Mai exact, factorul va suporta riscul neexecutării sau executării necorespunzătoare (plata întârziată, plata parțială etc.) a obligației de plată a creanțelor de către debitorii cedați. În virtutea aceluiași principiu, derivat din calitatea de proprietar al creanțelor, factorul va suporta și riscul insolvenței debitorilor cedați^[3].

Am făcut precizări în rândurile anterioare că factorul se poate dispensa de această obligație și ea poate fi pusă în sarcina aderentului, dar, pentru aceasta, este necesară o clauză expresă în contractul de factoring^[4]. Prin urmare, în tăcerea contractului, riscul

^[1] A se vedea și B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 79.

^[2] A se vedea și B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 82.

^[3] În același sens, I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 59; A. PĂTLĂGEANU, A. LEFTER, *op. cit.*, p. 111; B. VARTOLOMEI, *op. cit.*, p. 79.

^[4] Această tehnică face deosebirea între *factoringul cu regres* sau cu recurs și *factoringul fără regres* sau *fără recurs*.

neplății și al insolvenței debitorului cedat va fi suportat de către factor, risc care se materializează prin aceea că factorul nu are acțiune de regres împotriva aderentului^[1].

Pentru a opera regula de mai sus, în sensul suportării riscului de neplată de către factor, este necesar ca aderentul să-și fi executat întocmai și cu bună-credință propriile obligații față de debitor, astfel cum s-a stipulat în contractul care reglementează raporturile dintre aderent și debitor, ce au generat creanțele.

2.3. Încasarea creanțelor de la debitorii cedați

Încasarea creanțelor de la debitorii cedați este obligația ce era consacrată și de legea română, exprimată prin formularea „urmărirea creanțelor și preservarea contra riscurilor de credit”.

Obligația de încasare a sumelor aferente facturilor este mai accentuată în ipoteza factoringului la scadență, adică atunci când părțile convin că plata prețului se va face pe măsura încasării creanțelor de la debitor la scadența acestora. În această formă a factoringului, factorul va trebui să urmărească creanțele și să le încaseze la data exigibilității lor. Exigibilitatea rezultă din însăși facturile acceptate sau dintr-un alt înscris convenit de aderent cu debitorul cedat și transmis factorului.

Factoringul la scadență se poate înfățișa sub două forme, prima potrivit căreia plata să se facă la scadența facturilor, indiferent dacă s-au încasat sau nu de la debitorul cedat și a doua, pe lângă scadență, plata să fie condiționată și de încasarea creanțelor corespunzătoare. În această din urmă situație, când plata factoringului este condiționată de împlinirea scadenței și dublată de executarea creanței de către debitorul cedat, aderentul este cel care suportă riscul de neplată și al insolvenței debitorului.

Se impune a fi reținut că, întrucât factoringul nu se bucură de o reglementare legală expresă, în virtutea principiului libertății contractuale, părțile vor putea stabili și alte obligații.

Secțiunea a 8-a. Raporturile dintre debitorul cedat și părțile contractului de factoring^[2]

Am arătat că, deși participă la mecanismul factoringului, debitorul cedat nu este parte în contractul de factoring. Cu toate acestea, anumite efecte juridice ale contractului se răsfrâng și asupra debitorului cedat. În ceea ce privește aderentul, acesta nu va mai putea solicita plata facturilor de la debitor, iar debitorul, după primirea notificării, va face plata valabilă exclusiv societății de factoring. Așadar, în temeiul contractului de factoring, vom avea anumite raporturi între debitor și aderent și anumite raporturi între debitor și factor.

^[1] Dificultățile de plată ale debitorului cedat pot fi atenuate prin încheierea de către aderent sau de către factor, după caz, a unei polițe de asigurare a riscului de neplată sau al insolvabilității debitorului. Potrivit Anexei nr. 1 la Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supraveghere a asigurărilor, asigurările de credite fac obiectul clasei 14 din lege și acoperă următoarele riscuri: insolvabilitate, credit de export, vânzarea în rate, credit ipotecar și credit agricol.

^[2] A se vedea și I. CERNĂIANU, *op. cit.*, p. 63-65.

§1. Raporturile dintre debitorul cedat și aderent

Încheierea contractului de factoring transferă obligația de plată a debitorului cedat de la aderent către societatea de factoring. Transferul obligației de plată se realizează din momentul acceptării sau primirii notificării de către debitorul cedat. Din acest moment, debitorul este obligat să facă plata sumelor consemnate în facturi doar societății de factoring.

§2. Raporturile dintre debitorul cedat și societatea de factoring

Aceste raporturi se caracterizează, în principal, prin obligația de plată a debitorului direct în mâinile factorului, prin acțiunea ce o are acesta din urmă împotriva debitorului pentru valorificarea creanței și prin invocarea excepțiilor pe care le poate opune factorului.

a. Plata creanțelor de către debitor direct factorului se va realiza din momentul primirii notificării sau a acceptării plății de către debitorul cedat. De remarcat că, așa cum transmiterea creanțelor către factor rămâne fără efect sub aspectul exigibilității, tot astfel, primirea notificării sau acceptarea cesiunii nu are nicio consecință asupra scadenței. Mai precis, debitorul cedat va plăti factorului nu în momentul primirii notificării sau acceptării cesiunii, ci la data la care creanțele vor deveni exigibile, astfel cum s-a statuat în raporturile inițiale dintre debitor și aderent.

b. Fiind titularul creanțelor, în temeiul contractului de factoring, factorul are acțiune directă împotriva debitorului cedat, pentru cazul în care acesta refuză plata facturilor. Prin urmare, deși nu este parte în contractul de factoring, debitorul poate fi acționat în judecată de către factor în cazul în care refuză plata. Aceasta întrucât, așa cum s-a mai arătat, transmiterea creanțelor operează și transferul accesoriilor acestora: garanțiile reale mobiliare, garanțiile reale imobiliare, garanțiile personale, inclusiv dreptul de acțiune împotriva debitorului.

c. În acțiunea de recuperare a creanțelor, intentată de societatea de factoring, debitorul poate invoca toate excepțiile și formula apărării pe care le avea împotriva aderentului. În concret, debitorul poate opune factorului excepția prescripției dreptului la acțiune, a stingerii datoriei prin plată, anterior notificării, a compensației, intervenită anterior cesiunii creanței etc.

Tot astfel, debitorul se poate apăra prin invocarea *exceptio non adimpleti contractus*, adică prin refuzarea plății pe motiv că nici aderentul nu și-a executat propria obligație de predare a mărfurilor, de prestare a serviciilor, executare de lucrări sau și le-a executat în mod necorespunzător, adică peste termenul convenit sau sub standardele prevăzute în contractul cu aderentul etc. Este evident că, dacă debitorul a făcut anumite plăți factorului și sunt îndeplinite condițiile excepției de neexecutare a contractului de către aderent, debitorului trebuie să i se recunoască o acțiune în repetițiune împotriva factorului^[1].

Transmiterea creanțelor societății de factoring, prin intermediul contractului, nu produce efecte nici în privința prescripției extinctive. Momentul curgerii prescripției și, implicit, al

[1] Este soluția promovată și de Convenția de la Ottawa din 1988, dar neînsușită de Convenția Națiunilor Unite de la New York, 2001, care dispune, în art. 21, că „neexecutarea contractului de către cedent (aderent) nu îndreptățește pe debitor să recupereze de la cesionar (factor) o sumă pe care a plătit-o cedentului sau cesionarului”.